

STUDIJŲ DALYKO/MODULIO APRAŠAS

Kodas	Apimtis kreditais (ECTS)	Universitetas	Fakultetas	Katedra, institutas
	5	VU	Filosofijos fakultetas	Ugdymo mokslų institutas
		MRU		Edukologijos ir socialinio darbo institutas

Pavadinimas

Tarpkultūrinio ugdymo teorijos ir problemos

Pavadinimas anglų kalba

Theories and Problems of Intercultural Education

Anotacija lietuvių kalba (iki 500 simbolių)

Šiuo moduliui siekiama prisidėti prie trečios pakopos studentų gebėjimų plėtoti kultūrinę, bendravimo ir bendradarbiavimo kompetencijas bei asmeninę karjerą; vertinti ir interpretuoti pasirinktus tarpkultūrinio švietimo ir ugdymo reiškinius (tautiniu, rasiniu, lyties, socialiniu, religiniu, amžiaus ir kitais aspektais) ir problemas kultūros studijų teorijų bei empirinių tyrimų kontekste; pritaikyti kitų mokslų pasiekimus švietimo tyrimuose. Ypatingas dėmesys skiriamas gebėjimui vertinti švietimo reiškinius, susijusius su kultūrų sandūromis, veiklos pasaulio kontekste. Kurse derinamos paskaitos, darbas komandoje, konsultavimasis, savarankiškos studijos bei nuotolinio mokymo(si) metodas. Studentai skatinami atlikti užduotis komandoje arba individualiai, parengti pranešimą ir parašyti ese kurso tematikos ir savo tyrinėjamos temos sankirtoje. Pranešimas skaitomas jaunųjų mokslininkų ar kurioje kitoje tematiką atitinkančioje konferencijoje, taip pat numatomas atsiskaitymas testo forma.

Anotacija anglų kalba (iki 500 simbolių)

It is aimed at this module to assist third cycle students to further develop the following competencies that are indicated in the study program: ability to analyse researcher's and pedagogical competencies: to evaluate educational phenomenon and theories in a chosen context, to apply achievements in other fields for research in education, and, especially, to evaluate educational phenomenon in the global context. Lectures, also elements of distance course, consultations and individual or/and team work, independent studies are applied in this course. Students are encouraged to develop a conference presentation on the topic in the intersection of discourse of this module and individual dissertation theme. Also, a test for assessment is applied.

Dalyko tikslas

Sėkmingai pabaigę kursą, studentai gebės:

1. apibūdinti tarpkultūrinio švietimo sampratą ir istorines dėmesio jam ištakas;
2. apibūdinti tarpkultūrinio švietimo/ugdymo kryptis (multikultūriškumas, tarpkultūriškumas, radikalusis multikultūriškumas) ir įvairius lygmenis (individualus, organizacinis, nacionalinis, tarptautinis, kultūrinis, politinis, teisinis ir kt. lygmenys) bei apžvelgti prielaidų ir iššūkių švietimui situaciją.
3. įvardinti tarpkultūrinio švietimo funkcijas šiuolaikinio švietimo ir mokymosi visą gyvenimą kontekste;
4. įvardinti pagrindines kultūros ir pilietiškumo sampratas;
5. apibūdinti tarpkultūrinio švietimo organizavimo ypatumus;
6. nustatyti švietėjo darbo ypatumus tarpkultūriniame švietime/ugdyme;
7. analizuoti, tirti ir interpretuoti problemas ir iššūkius rasiniu, tautiniu, lyties, religiniu, socialiniu, kalbiniu, amžiaus ir kt. požiūriais;
8. pateikti tarpkultūrinio švietimo raiškų, formų ir prielaidų (pvz., teisinių) Lietuvoje ir kitose šalyse pavyzdžius;
9. įvertinti tarpkultūrinio švietimo/ugdymo padėtį pasirinktos šalies, savo (kaip doktoranto) tyrinėjamos tematikos kontekste.

10. parengti mokymosi aplanką apie tarpkultūrinio švietimo/ugdymo situaciją ir jos problematiką pasirinktos šalies švietimo kontekste. Į Aplanką įeina nuotolinio kurso užduotys, individualaus ir/arba komandinio darbo užduotys (pvz., pristatymai), pranešimo kurso tematikos ir savo tyrinėjamos temos sankirtoje tekstas.

Dalyko turinys: temos ir studijų metodai

1. Tarpkultūrinio švietimo/ugdymo istorinės ištakos ir tarptautinės organizacijos.
2. Kultūros samprata. Kultūros sampratų įvairovė. Kultūra ir civilizacija.
3. Asmens kultūrinis tapatumas ir jo konstravimas.
4. Tautų migracija, kultūriniai skoliniai, švietimo ir besikeičiančio ugdymo poreikis. Monokultūrinis, multikultūrinis, tarpkultūrinis švietimo aspektai. Radikalusis multikultūrinio švietimo pobūdis. Tarpkultūrinio ir etnokultūrinio ugdymo sąsajos.
5. Tarpkultūrinio švietimo/ugdymo samprata. Tarpkultūrinio švietimo modeliai (Deardoff, Sandberg, Stones ir kt.).
6. Antropologinis požiūris į daugiakultūrį švietimą ir tarpkultūrinį ugdymą.
7. Tarpkultūriškumas ir dialogas.
8. Tarpkultūrinis švietimas tautiniu, rasiniu, religiniu ir socialiniu požiūriais.
9. Lytis kaip tarpkultūrinio ugdymo dimensija.
10. Subkultūros kaip mada, raiška, protestas. Pop kultūra ir medijų reikšmė ugdyme suartinant ar supriešinant kultūras.
11. Tarpkultūrinio švietimo/ugdymo lygmenys.
12. Tarpkultūrinio švietimo ir tarpkultūrinio mokymosi skirtumai ir sąsajos.
13. Tarpkultūrinis švietimas šiandienos daugiakultūriniame pasaulyje: įvairovė ir tapatumo išsaugojimas, pilietiškumo aspektas. Hibridinis tapatumas.
14. Mokymosi visą gyvenimą kultūros plėtotė ir tarpkultūrinio švietimo/ugdymo uždaviniai.
15. Tarpkultūrinis švietimas ir pedagoginio bei andragoginio darbo ypatumai: būtinos kompetencijos. Lietuvos patirtis: tarpkultūrinio švietimo raiškos, formos ir prielaidos (pvz., teisinės).

Studijų pasiekimų vertinimas

Egzamino užduotis (25%), Mokymosi aplanko kūrimas ir pateikimas (75 %).

Kurso pabaigoje laikomas egzaminas (25% bendro įvertinimo), kurso metu rengiamas Mokymosi aplankas. Jį sudaro situacijos analizė apie tarpkultūrinio švietimo dimensijas pasirinktos šalies švietimo kontekste. Į Aplanką įeina nuotolinio kurso užduotys (5%), individualaus ir/arba komandinio darbo užduotys (pvz., pristatymai) (10%), pranešimo kurso tematikos ir savo tyrinėjamos temos sankirtoje tekstas (35%). Aukščiausiu balu vertinamas tekstas, jei pateikiami duomenys/įrodymai apie tai, kad tekstas pranešimo arba straipsnio forma priimtas į tarptautinės konferencijos programą.

Literatūra

1. Alred G., Byram, M. (2003). Intercultural experience and education. Fleming. Multilingual Matters LTD,
2. Bauman. Z. (2002). Globalizacija/ pasekmės žmogui. Vilnius: Strofa.
3. Byram M. (1997). Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. Clevedon: Multilingual Matters.
4. Bettman R., Roslon, M. (2013). „Going the distance: Impulse für die interkulturelle Qualitative Sozialforschung“. Wiesbaden : Springer VS
5. Bielskinė J., Duoblienė L., Tamulionytė E. (2012) Tarpkultūrinis ugdymas Lietuvos mokykloje: į pagalbą mokytojui. Tolerantiško jaunimo asociacija.
6. Bouchard, J. (2017). *Ideology, Agency and Intercultural Communicative Competence*. Singapore: Springer.
7. Brodin J. (2010). Education for Global Competencies: An EU–Canada Exchange Programme in

- Higher Education and Training, Journal of Studies in International Education 14 (5): 569-584 [internete – SAGE Publications leidyklos mokslinių žurnalų duomenų bazė] [žiūrėta 2011 08 19]. Prieiga per internetą: <<http://jsi.sagepub.com/content/14/5/569>>.
8. Butler, J. (2017). *Vargas dėl lyties. Feminizmas ir tapatybės apvertimas*. Vilnius: kitos knygos.
 9. Castells M. (2006). Tapatumo galia 2. Informacijos amžius: ekonomika, visuomenė ir kultūra. UAB Poligrafija ir informatika
 10. Council of Europe (2003) Intercultural Education: managing diversity, strengthening democracy. Standing Conference of European Ministers of Education.
 11. Chodzkiene L. (2012). Europos Sąjungos pedagogo tarpkultūrinė komunikacinė kompetencija ir jos tobulinimo socioedukaciniai veiksniai. Daktaro disertacija. Vilnius: LEU.
 12. Deardorff D. K. (2006). Identification and Assessment of Intercultural Competence as a Student Outcome of Internationalization, Journal of Studies in International Education 10 (3): 241-266 [internete – SAGE Publications leidyklos mokslinių žurnalų duomenų bazė] [žiūrėta 2011 01 10]. Prieiga per internetą: <<http://jsi.sagepub.com/content/10/3/241>>.
 13. Dietz, G., Mateos Cortés L.S. (2011). Multiculturalism and Intercultural Education Facing the Anthropology of Education. In Levinson, B. A.U., Pollock M. (Eds.). *A Companion to the Anthropology of Education*. (pp. 495 – 516) Chichester, UK: Wiley-Blackwell.
 14. Dervin, F., Gross, Z. (Eds). (2016). *Intercultural Competence in Education Alternative Approaches for Different Times*. London: Palgrave Macmillan.
 15. Duoblienė L. (2006). Tarpkultūrinis ugdymas: tautinio tapatumo ir / ar dialogo su kitu paieškos, Lietuva globalėjančiame pasaulyje. Vilnius: Logos.
 16. Duoblienė L. (2009). Ar pavyks išvengti hibridinio tapatumo formavimo(si) informacinėje visuomenėje?, Acta Paedagogica Vilnensia 23: 79-91.
 17. Duoblienė, L. (2011). Žinojimo visuomenė ir tapatumo formavimasis In Ideologizuotos švietimo kaitos teritorijos. Vilnius: VU leidykla,
 18. Fantini A. E. (2000). A central concern: Developing intercultural competence. SIT Occasional Papers Series, 1. Retrieved May 18, 2008, [žiūrėta 2010-10-05]. Prieiga per internetą: <<http://www.sit.edu/publications/docs/competence.pdf>>.
 19. Giddens A. (2000) Modernybė ir asmens tapatumas. Pradai.
 20. Gollnick D. M., Chinn P. C. (2013). Multicultural education in pluralistic society. Boston (Mass.): Pearson.
 21. Goldberg D.T (ed.) (1997). Multiculturalism: A Critical Reader, Blackwell.
 22. Jackson, R., Sørensen, G. (2007). Introduction to International Relation: theories and approaches. Oxford: University Press.
 23. Kairė, S. (2018). *Mes vienoje valtyje, bet aš vis tiek iš kitos kultūros: išgyvenimai mokantis daugiakultūriose grupėse mobilumo metu*. Vilnius: Vilniaus universitetas.
 24. Kao G., Vaquera E., Goyette K. A. (2013). „Education and immigration“. Cambridge; Malden (Mass.): Polity.
 25. Mayo S., Larke J. P. (2013) Integrating multiculturalism into the curriculum : from the liberal arts to the sciences. Peter Lang.
 26. Ohana Y., Otten H. (eds.). (2012) Where do you stand? Intercultural learning and political education in contemporary Europe. Springer Fachmedien, Vs Verlag.
 27. Phillips, A. (2010). *Gender and culture*. Cambridge: Polity.
 28. Pruskus V. (2010). Stereotipai ir jų devizualizacija tarpkultūrinėje komunikacijoje, Filosofija. Sociologija. T. 21. (1): 29-36.
 29. Race R. (2011). Multiculturalism and education. Continuum.
 30. Ross, Alistair; Zuzevičiūtė, Vaiva. (2011) Border crossings, moving borders : young peoples' constructions of identities in Lithuania in the early 21th century // Profesinis rengimas : tyrimai ir realijos = Vocational Education: Research and Reality. Kaunas : Vytauto Didžiojo universiteto leidykla., p. 38-47.
 31. Race R. (2011) Multiculturalism and education.
 32. Shaules J. (2007). The deep culture. The hidden challenges of global living. Multilingual matters LTD.

33. Rey, M. (1992). Training teacher in Intercultural Education. Strasbourg: Council of Europe
34. Stevenson, N. (2011). „Education and cultural citizenship“. Los Angeles (Calif.): Sage.
35. Shaules J.(2007). The deep culture. The hidden challenges of global living. Multilingual matters LTD.
36. Spring J. (2009) Globalization of Education. An Introduction. New York, London: Roulledge.
37. Saugeniene, N., Jakavicius, V. (2000). Lietuviškoji mokykla multikultūriškumo akivaizdoje. Socialiniai mokslai, 3 (24).
38. Stonkuvienė, I. (2013). *Augti Lietuvoje. Ugdymo kaip inkultūracijos eskizai*. Vilnius: VU leidykla.
39. Tomlinson J. (2002). Globalizacija ir kultūra. Vilnius: Mintis.
40. Virgailaitė-Mečkauskaitė E. (2011). Tarpkultūrinės kompetencijos ugdymas aukštojo mokslo internacionalizacijos kontekste (magistrantūros studijų aspektas). Šiauliai: VšĮ Šiaulių universiteto leidykla.
41. Zuzeviciute V. (2009). Globalisation, Mobility and Implications for educators. TILTA/BRIDGES/BRUCKEN. 4 (49), ISSN 1392-3137; [IndexCopernicus Master List]; pp.45-57.
42. UNESCO Guidelines for Intercultural education. <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001478/147878e.pdf>

Studijų dalyko/modulio rengėjai/dėstytojai

Eil. Nr.	Vardas, pavardė	Institucija	Pedagoginis vardas, mokslo laipsnis	Elektroninio pašto adresas
1.	Lilija Duoblienė	VU	Prof. dr.	lilija.duobliene@fsf.vu.lt
2.	Irena Stonkuvienė	VU	Doc. dr.	irena.stonkuviene@fsf.vu.lt
3.	Vaiva Zuzevičiūtė	MRU	Prof. dr.	vaiva.zuzeviciute@mruni.eu

Patvirtinta Edukologijos mokslo doktorantūros komiteto 2022 m. 09 mėn. 16 d. nutarimu Nr. 15600-KT-306